

Veiligheids- beleving door een regenboogbril

Een kwalitatief onderzoek naar de
veiligheidsbeleving van LHBTIQ+-ers
rondom de uitgaansgelegenheden in Leiden

Naam: Lisanne van Soldt
Studentnummer: 1125743
Module: Proeve van bekwaamheid
Modulecode: TPH48A
Docentbegeleider: Gülcan Argün
Examinator: Marijke Drog
Opdrachtgever: Coen Wirtz
Organisatie: Leren met de Stad
Datum: 12 juni 2023

Voorwoord

Voor u ligt het document waar ik maanden naartoe heb gewerkt. Eindelijk is het zover en kan ik met trots en voldoening mijn scriptie presenteren. Deze scriptie vormt het resultaat van intensief onderzoek en reflectie gedurende mijn studie Toegepaste Psychologie aan de Hogeschool Leiden, waar ik drie jaar lang met veel plezier heb gestudeerd.

Het schrijven van deze scriptie was een zeer uitdagend, maar vooral leerzaam proces. Hierbij ben ik dieper ingegaan op de veiligheidsbeleving van LHBTIQ+-ers rondom uitgaansgelegenheden in Leiden. Ik wil mijn oprechte dank uitspreken aan degenen die hebben bijgedragen aan het tot stand komen van mijn scriptie.

Allereerst wil ik mijn inhoudelijk begeleider Gülcan Argün bedanken voor haar persoonlijke begeleiding. Ook wil ik mijn dankbaarheid uiten voor de begeleiding van Coen Wirtz, opdrachtgever van Leren met de Stad. De begeleiding, expertise en inspiratie hebben een enorme bijdrage geleverd aan mijn persoonlijke en academische groei. Ik waardeer de tijd en energie die zij hebben geïnvesteerd in het begeleiden van mijn onderzoek en het beantwoorden van al mijn vragen. Daarnaast wil ik Martsen Oostenbrug bedanken voor haar waardevolle lessen en het bieden van genoeg handvatten om deze scriptie te schrijven.

Ook wil ik mijn dank uitspreken naar mijn vriendin, vrienden, familie en medestudenten die mij hebben aangemoedigd en geholpen gedurende dit proces. Met in het bijzonder mijn vader, die wil ik bedanken voor het ontwerpen van het voorblad en een symbool voor de LHBTIQ+-gemeenschap. Dankzij hun steun, begrip en geduld ben ik gemotiveerd gebleven en heb ik de uitdaging van het schrijven van deze scriptie overwonnen.

Daarnaast ben ik dankbaar voor de deelnemers, die vrijwillig hun ervaringen hebben gedeeld. Zonder hun bijdrage en bereidheid om deel te nemen, zou deze scriptie niet tot stand zijn gekomen.

Ten slotte wil ik Leren met de Stad bedanken voor het bieden van wekelijkse begeleiding en het bijdragen aan het faciliteren van dit onderzoek. Ik wil de Gemeente Leiden bedanken voor hun interesse in mijn onderzoek en de mogelijkheid mijn product te presenteren. Ik hoop dat deze scriptie niet alleen een waardevolle bijdrage zal leveren aan Leren met de Stad en de Gemeente Leiden, maar ook aan alle LHBTIQ+-ers in Leiden.

Ik wens u veel leesplezier.

Lisanne van Soldt

Delft, juli 2023

Samenvatting

Dit onderzoek is in samenspraak met de Gemeente Leiden en Leren met de Stad uitgevoerd om de veiligheidsbeleving van LHBTIQ+-ers rondom de uitgaansgelegenheden in Leiden in kaart te brengen. De gemeente heeft verkennend onderzoek gestart naar de veiligheidsbeleving in werk, sport en de sociale setting van LHBTIQ+-ers, omdat er geen verdiepende informatie beschikbaar is over deze vraagstukken in Leiden. Het gebrek aan kennis over dit vraagstuk is de aanleiding voor kwalitatief onderzoek naar de veiligheidsbeleving, de factoren die daarop van invloed zijn en de behoeften van deze doelgroep. Het is namelijk nog onbekend hoe LHBTIQ+-ers het uitgaan in de stad Leiden ervaren en wat hun behoeften zijn op het gebied van veiligheid tijdens het uitgaan.

Voor dit onderzoek zijn drie onderzoeksvragen opgesteld. De eerste onderzoeksvraag is: Wat is de veiligheidsbeleving van LHBTIQ+-ers rondom uitgaansgelegenheden in Leiden? De tweede onderzoeksvraag is: Welke factoren hebben volgens LHBTIQ+-ers invloed op hun veiligheidsbeleving? De derde onderzoeksvraag is: Hoe kan de veiligheidsbeleving van LHBTIQ+-ers rondom uitgaansgelegenheden in Leiden verbeterd worden?

Aan de hand van semigestructureerde interviews zijn de ervaringen, percepties en opvattingen van deze doelgroep uitgevraagd. De interviews zijn gehouden met behulp van een topiclijst. De topiclijst is gebaseerd op de onderzoeksvragen en de literatuur uit het theoretisch kader. De getranscribeerde interviews zijn aan de hand van de thematische analyse tot resultaten omgezet. De belangrijkste resultaten zijn dat het merendeel van de respondenten zich niet onveilig voelt, maar ook niet helemaal veilig. De factoren zichtbaarheid, de mate van sociale acceptatie en zelfvertrouwen hebben bij het overgrote deel van de respondenten invloed op de veiligheidsbeleving. De conclusies van dit onderzoek zijn dat de veiligheid over het algemeen als redelijk veilig wordt ervaren, waarbij de bovengenoemde factoren de meeste invloed hebben. De behoeften van de respondenten lopen echter wat uiteen en daarvoor is vervolgonderzoek nodig.

Dit onderzoek heeft als beperking een te kleine steekproef, waardoor de resultaten niet generaliseerbaar zijn op de gehele doelgroep. Daarnaast is het lastig het uitgaansgebied te definiëren, omdat de uitgaansgelegenheden door het centrum van Leiden verspreid zijn.

De aanbevelingen zijn gericht aan Gemeente Leiden. Er wordt aanbevolen vervolgonderzoek te doen met een grotere steekproef. Hierdoor kunnen concrete uitspraken gedaan kunnen worden over de doelgroep. Daarnaast wordt aangeraden de zichtbaarheid te vergroten door middel van een LHBTIQ+-pinnetje, waar de veiligheidsbeleving op de lange termijn mee wordt verhoogd. Ook het toevoegen van een zichtbaar telefoonnummer voor hulp is een aanbeveling om de veiligheidsbeleving direct te verhogen.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	6
1.1 Aanleiding.....	6
1.2 Onderzoeksvragen	6
1.3 Organisaties.....	7
Leeswijzer:.....	7
2. Theoretisch kader	8
2.1 Begrippen	8
2.1.1 Definitie LHBTIQ+	8
2.1.2 Uitgaansgelegenheden	8
2.2 Veiligheid.....	9
2.3 Factoren veiligheidsbeleving.....	10
2.4 Cijfers uitgaansgelegenheden.....	11
2.5 Wat wordt er al gedaan op het gebied van veiligheid?	12
2.5.1 Meldformulier.....	12
2.5.2 Roze in Blauw	12
2.5.3 COC Nederland.....	12
2.5.4 Gemeente Leiden	12
3. Methodisch kader.....	14
Onderzoeksmethode.....	14
Steekproef	14
Procedure	14
Data-analyse.....	15
Kwaliteitsbewaking	15
Validiteit	15
Betrouwbaarheid	15
Ethiek.....	16
4. Resultaten	17
4.1 Veiligheidsbeleving rondom uitgaansgelegenheden	17
4.1.1 Veiligheidsbeleving	17
4.1.2 Uitgaansgelegenheden	17
4.1.3 Sociale omgeving	18
4.2 Factoren	18
4.2.1 Sociale omgeving	18
4.2.2 Ervaringen	18
4.2.3 Zichtbaarheid LHBTIQ+	19
4.2.3 Genderexpressie.....	19
4.2.4 Zichtbare affectie	19
4.2.6 Zelfacceptatie en zelfvertrouwen	20
4.2.7 Sociale controle.....	20
4.2.8 Culturele diversiteit.....	20
4.3 Behoeften rondom uitgaansgelegenheden.....	21
4.3.1 Zichtbaarheid.....	21
4.3.2 Inclusie	21
4.3.3 Veiligheidsmaatregelen	21

5. Conclusie	22
6. Discussie.....	24
7. Advies/aanbevelingen	26
7.1 Vervolgonderzoek	26
7.2 Subtiele zichtbaarheid	26
7.3 Zichtbaarheid telefoonnummer	27
8. Literatuurlijst.....	28
Bijlagen	30
<i>Bijlage 1: Topiclijst interviews.....</i>	<i>30</i>
<i>Bijlage 2: Toestemmingsformulier respondenten</i>	<i>31</i>
<i>Bijlage 3: Oproep respondenten Instagram en Facebook</i>	<i>32</i>
<i>Bijlage 4: Enquête verzonden via WhatsApp</i>	<i>33</i>
<i>Bijlage 5: Ontwerp pinnetje.....</i>	<i>34</i>

1. Inleiding

Om dit onderzoek in te leiden zijn een aantal nieuwsberichten geciteerd waarbij mensen uit de LHBTIQ+-gemeenschap in onveilige situaties verkeren:

“Volgens omstanders leek de groep op zoek naar een confrontatie. Dat gebeurde ook, toen twee jonge mannen hand in hand voorbijliepen. De groep begon naar hen te roepen. Ze werden 'flikkers' en 'homo's' genoemd, en er werd gezegd 'dat ze dood moesten'.” (De Laet, 2023)

“Hij begon medewerkers van de gaybar te slaan, waardoor sommige op de grond vielen. Toen iemand de politie belde, zette de jongen het op een lopen, schrijft RTV Noord.” (NOS Nieuws, 2023)

“De regenboogvlag van DWH, een lhbt-vereniging in Delft, is vannacht verbrand. De vlag hing aan de gevel van het pand aan de Lange Geer in de binnenstad. De vereniging laat aan RTL Nieuws weten 'boos en geschrokken' te zijn.” (RTL Nieuws, 2023)

Uit de citaten hierboven is te lezen dat de LHBTIQ+-gemeenschap anno 2023 nog steeds te maken krijgt met haat, geweld, vernieling, discriminatie en confrontaties. Ondanks vooruitgang op het gebied van gelijke rechten en acceptatie, blijft homohaat en discriminatie een probleem in onze samenleving (Boss & Felten, 2021).

Uit onderzoek blijkt dat LHBTIQ+-personen een verhoogd risico lopen op fysiek en psychisch geweld, sociale uitsluiting en onveiligheidsgevoelens (Boss & Felten, 2021). Deze problematiek heeft niet alleen een directe impact op de slachtoffers, maar ook op de bredere LHBTIQ+-gemeenschap en de samenleving als geheel.

1.1 Aanleiding

Gemeente Leiden heeft laten weten dat ze meer inzicht willen in de veiligheidsbeleving van LHBTIQ+-ers in Leiden (D. de Wit, Persoonlijke communicatie, 14 februari 2023). Daarom is een extern onderzoeksbureau ingeschakeld om verkennend onderzoek te doen naar de veiligheidsbeleving van LHBTIQ+ personen in hun werk, sport en de sociale setting (Bureau51, 2023). Bij uitgaansgelegenheden worden door LHBTIQ+-ers de meeste onveiligheidsgevoelens ervaren. Dat blijkt uit recent landelijk onderzoek door het Sociaal en Cultureel Planbureau (Huijnk et al., 2022). Helaas geven deze cijfers slechts een beperkte blik op de situatie en is niet duidelijk wat de factoren zijn die daarop van invloed zijn.

In Leiden is het nu nog onduidelijk hoe de veiligheid ervaren wordt door de LHBTIQ+-ers rondom de uitgaansgelegenheden. In samenspraak met de Gemeente Leiden en Lerén met de Stad is dit onderzoek opgezet om verdiepend onderzoek te doen naar de veiligheidsbeleving van LHBTIQ+-ers rondom uitgaansgelegenheden. Dit kwalitatief onderzoek heeft als doel het in kaart brengen van de veiligheidsbeleving van de LHBTIQ+-gemeenschap, met specifieke aandacht voor de factoren die hierop van invloed zijn en de behoeften van deze doelgroep. De bevindingen bieden een aanknopingspunt voor verder onderzoek, maatregelen en beleid ter bevordering van de veiligheidsbeleving.

1.2 Onderzoeksvragen

Voor dit onderzoek zijn drie onderzoeksvragen opgesteld om een verkennend beeld te krijgen van de veiligheidsbeleving rondom de uitgaansgelegenheden. De eerste onderzoeksvraag luidt: Wat is de veiligheidsbeleving van LHBTIQ+-ers rondom uitgaansgelegenheden in Leiden? De tweede onderzoeksvraag luidt: Welke factoren hebben volgens LHBTIQ+-ers invloed op hun veiligheidsbeleving? De derde onderzoeksvraag luidt: Hoe kan de veiligheidsbeleving van LHBTIQ+-ers rondom uitgaansgelegenheden in Leiden verbeterd worden?

Verschillende theoretische perspectieven hebben aangetoond dat factoren zoals sociale steun, sociale acceptatie, psychologische hulpmiddelen en zelfbeeld van invloed zijn op de veiligheidsbeleving van de LHBTIQ+-gemeenschap (Huijnk, 2022).

1.3 Organisaties

Gemeente Leiden is een van De Regenboogsteden in Nederland. In 2019 is het Regenboogakkoord getekend, waarin een meerjarenplan is opgesteld voor de periode 2019-2022. Er zijn drie kernpunten waarop de focus ligt: Het vergroten van de sociale acceptatie van LHBTIQ+-ers. Het verminderen van vooroordelen, discriminatie, intimidatie en geweld tegen LHBTIQ+-ers. Tot slot het bevorderen van steun, weerbaarheid en veiligheid van LHBTIQ+-ers (Faun et al., 2022).

Leren met de Stad is een project dat zich richt op het verbinden van het hoger onderwijs in Leiden. Dit doen ze aan de hand van lokale maatschappelijke vraagstukken in de wijk Leiden Noord, maar ook daaromheen. Dit project is een initiatief van Hogeschool Leiden, Universiteit Leiden en de Gemeente Leiden. Het doel van Leren met de Stad is om studenten de kans te geven hun kennis en ervaringen in te zetten op echte casussen. Terwijl bewoners van Leiden profiteren van de resultaten van de onderzoeken door de studenten, leren studenten ook van de bewoners (Leren met de Stad, 2022). Leren met de Stad is geen probleem eigenaar, maar wel opdrachtgever van dit onderzoek, waarbij ze ondersteuning bieden gedurende de uitvoering van het onderzoek. Leren met de Stad geeft aan baat te hebben bij dit onderzoek, omdat het de stad Leiden in zijn algemeenheid helpt te verbeteren.

Leeswijzer:

In hoofdstuk 1 worden de betrokken organisaties beschreven, de aanleiding, maatschappelijke relevantie, het doel van dit onderzoek en de probleemstelling. In hoofdstuk 2 wordt in het theoretisch kader relevante literatuur uitgelegd, waar dit onderzoek op gebaseerd is. Hoofdstuk 3 gaat over het methodisch kader, waarin de onderzoeksopzet en de kwaliteitsbewaking worden beschreven. In hoofdstuk 4 zijn de resultaten te vinden met daaropvolgend in hoofdstuk 5 de conclusies. Vervolgens wordt in hoofdstuk 6 kritisch gekeken naar het onderzoeksproces en het product, waarna in hoofdstuk 7 de aanbevelingen worden beschreven. Na deze hoofdstukken vindt u de literatuurlijst en de bijlagen.

2. Theoretisch kader

In dit hoofdstuk staan relevante definities en literatuur centraal. Het theoretisch kader is vanuit de literatuur geschreven ter onderbouwing van de onderzoeksvraag. Eerst zal aandacht worden besteed aan belangrijke begrippen. Daarna zal verder worden ingegaan op veiligheid, de cijfers van de veiligheidsbeleving van de doelgroep, factoren die invloed hebben op de veiligheidsbeleving en behoeften van de doelgroep.

2.1 Begrippen

In dit onderzoek zijn een aantal begrippen gehanteerd, waarvan de definities in deze paragraaf worden uitgelegd. Daarnaast wordt omschreven waarom is gekozen voor deze kernbegrippen en op welke manier deze relevant zijn voor dit onderzoek.

2.1.1 Definitie LHBTIQ+

LHBTIQ+ is een afkorting die wordt gebruikt om te verwijzen naar verschillende seksuele oriëntaties en genderidentiteiten. De L staat voor lesbisch, dit zijn vrouwen die zich romantisch en/of seksueel aangetrokken voelen tot andere vrouwen. De H betekent homoseksueel, dit zijn mannen die zich romantisch en/of seksueel aangetrokken voelen tot andere mannen. De letter B staat voor biseksueel, dit zijn mensen die zich romantisch en/of seksueel aangetrokken voelen tot zowel mannen als vrouwen. De T staat voor transgender, dit zijn mensen van wie de genderidentiteit niet overeenkomt met het geslacht dat hen bij de geboorte is toegewezen. De I staat voor intersekse, dit zijn mensen die geboren zijn met fysieke kenmerken die niet duidelijk mannelijk of vrouwelijk zijn, of die zich niet identificeren als uitsluitend mannelijk of vrouwelijk. De letter Q betekent queer of questioning, dit zijn mensen die zich niet identificeren met de heteroseksuele norm en/of hun genderidentiteit in vraag stellen. De plus '+' staat voor andere seksuele oriëntaties, genderidentiteiten of uitingvormen die niet in de afkorting worden genoemd (Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2021).

In dit onderzoek wordt de term LHBTIQ+ aangehouden, omdat deze afkorting de gehele gemeenschap omschrijft.

2.1.2 Uitgaansgelegenheden

Dit onderzoek richt zich op de openbare ruimte rondom uitgaansgelegenheden in Leiden. Met uitgaansgelegenheden worden in dit onderzoek discotheken, clubs, bars en cafés bedoeld.

De uitgaansgelegenheden zijn in Leiden verspreid. In dit onderzoek wordt gefocust op de binnenstad van Leiden. De meeste uitgaansgelegenheden bevinden zich in Binnenstad Zuid en Noord rondom de Breestraat en de Haarlemmerstraat (Gemeente Leiden, 2022).

2.2 Veiligheid

In deze paragraaf wordt het begrip veiligheid uitgelegd, waarbij ook ingegaan wordt op verschillende componenten van veiligheid.

Veiligheid is een subjectief begrip dat opgedeeld kan worden in fysieke en sociale veiligheid. Fysieke veiligheid richt zich vooral op rampenbestrijding en crisisbeheersing, terwijl sociale veiligheid zich bezighoudt met criminaliteit, overlast en leefbaarheid. In de praktijk wordt fysieke veiligheid voornamelijk gecoördineerd door de primaire hulpdiensten (zoals de brandweer, GHOR en politie) en de Veiligheidsregio's, terwijl sociale veiligheid voornamelijk wordt aangepakt door gemeenten, politie, welzijnsorganisaties en coördinerende Veiligheidshuizen (Duijnhoven et al., 2014).

Daarnaast is veiligheid ook onder te verdelen in subjectieve en objectieve veiligheid. Subjectieve onveiligheid heeft betrekking op iemands persoonlijke ervaring, zoals gevoelens van onveiligheid en angst voor criminaliteit. Objectieve onveiligheid verwijst daarentegen naar feitelijke situaties, omstandigheden of gebeurtenissen. Deze worden gezien als externe bedreigingen en kunnen een aanleiding vormen tot subjectieve onveiligheid (Pleysier, 2011). Daarnaast is een belangrijke term die overeenkomt met subjectieve veiligheid 'fear of crime' oftewel 'angst voor criminaliteit'. Dit is de angst om persoonlijk slachtoffer te worden van criminaliteit (Gabriel & Greve, 2003).

Er zijn drie componenten van veiligheidsbeleving te onderscheiden volgens De Vries (in Akkermans & Kloosterman, 2020):

- De affectieve component: Deze wordt bepaald door de gevoelens van mensen ten aanzien van (potentiële) dreigingen die zij ervaren in de ruimte waarin ze zich bevinden. Het kan gaan om gevoelens van angst, maar bijvoorbeeld ook onrust (Akkermans & Kloosterman, 2020).
- De cognitieve component: Dit is de verstandelijke component. Het gaat om de waarneming van onveilige situaties en het inschatten van het risico om slachtoffer te worden. De gevoelens van onveiligheid staan niet los van de kennis van de onveilige situaties en de inschatting om slachtoffer te worden (Akkermans & Kloosterman, 2020).
- De conatieve component: Deze component omvat gedragingen op basis van de affectieve en cognitieve component. Een voorbeeld is vermijdingsgedrag, waarbij het kan gaan om het vermijden van bepaalde plekken maar ook het vermijden van bepaalde handelingen (Akkermans & Kloosterman, 2020).

Hoe iemand veiligheid beleeft komt niet altijd overeen met de daadwerkelijke veiligheidssituatie. Het kan dus voorkomen dat iemand zich onveilig voelt, terwijl daar objectief gezien geen reden voor is.

In de analyse van dit onderzoek wordt de nadruk gelegd op de affectieve component van veiligheid, waarin factoren van de veiligheidsbeleving een belangrijke rol spelen.

2.3 Factoren veiligheidsbeleving

Omdat veiligheidsbeleving een subjectief begrip is, kan de veiligheidsbeleving voor mensen in dezelfde situatie alsnog verschillend zijn. In deze paragraaf worden verschillende factoren besproken die van invloed zijn op de veiligheidsbeleving van LHBTIQ+-personen.

Sociale steun

Sociale steun is een belangrijke factor die samenhangt met hoe goed mensen omgaan met lastige levensomstandigheden. Mensen die veel sociale steun ervaren, hebben de neiging beter om te gaan met stressvolle situaties in vergelijking met mensen met weinig sociale steun (Vincke & Van Heeringen, 2002). Als iemand wordt gewaardeerd en een ondersteunende sociale omgeving heeft, kan dit bijdragen aan verbeterde zelfevaluatie of zelfrespect. Dit kan leiden tot een positievere kijk op zichzelf en hun vaardigheden, wat kan bijdragen aan een beter gevoel van welzijn en zelfvertrouwen (Vincke & Van Heeringen, 2002). Voor de LHBTIQ+ community heeft het hebben van vrienden die op de hoogte zijn van de LHBT-status (uit de kast) een positieve invloed op het welzijn van jongvolwassenen (Snapp et al., 2015).

De steun die LHBT-jongvolwassenen ontvangen van hun familie tijdens de adolescentie heeft een sterke positieve invloed op hun welzijn op latere leeftijd. Uit onderzoek blijkt dat LHBT-jongvolwassenen hogere niveaus van eigenwaarde, zelfrespect en levenssituatie ervaren, als ze door hun familie geaccepteerd worden (Snapp et al., 2015). Uit de resultaten van het onderzoek dat is gedaan door Shilo en Savaya (2011) blijkt dat familieacceptatie en -steun het sterkste positieve effect hebben op de zelfacceptatie van de seksuele oriëntatie. Steun en acceptatie van vrienden heeft daarentegen het sterkste positieve effect op het openlijk bekendmaken van de seksuele oriëntatie. Het hebben van sociale support verzacht de impact van minderheidsstress die leidt tot het makkelijker durven uiten van hun seksuele oriëntatie (Shilo & Savaya, 2011).

LHBTIQ+ personen geven aan vaak lagere niveaus van ouderlijke ondersteuning te ervaren (Vansteelandt, 2016). Hoewel jongvolwassenen tijdens hun overgang van adolescentie naar volwassenheid meer onafhankelijkheid krijgen van hun ouders, is ondersteuning van de ouders of verzorgers nog steeds belangrijk voor de mentale gezondheid. Uit onderzoek van Doty et al. (2010) naar 98 LHBT-jongeren blijkt dat er minder ondersteuning voor seksualiteit gerelateerde problemen beschikbaar was vanuit familie en heteroseksuele vrienden. Vrienden die zelf ook deel uitmaken van de LHBTIQ+ community gaven daarentegen de meeste ondersteuning bij seksualiteit gerelateerde problemen (Doty et al., 2010). Hogere mate van ondersteuning bij seksualiteit gerelateerde problemen blijkt gerelateerd aan minder emotionele stress en dient ook als buffer tegen de negatieve effecten van seksualiteit gerelateerde stress (Doty et al., 2010). Dit kan een verklaring zijn voor de gevoelens van onveiligheid die LHBTIQ+ personen ervaren. De negatieve effecten van seksualiteit gerelateerde stress kunnen (deels) voortkomen uit slachtofferschap, negatieve reacties, stigma en discriminatie.

Volgens Felten en Meijsen (2015) voelen jongvolwassenen die lesbisch, homo of bi zijn zich gemiddeld eenzamer dan andere jongvolwassenen, ondanks dat deze groep niet per se minder vrienden heeft en even vaak een relatie heeft als heteroseksuelen. Vaak gaat het niet om de hoeveelheid contacten, maar om de kwaliteit van de contacten. Iemand kan zich eenzaam en alleen voelen, zelfs als er anderen aanwezig zijn. Een andere reden waarom LHB-jongeren vaker eenzaamheid ervaren is bijvoorbeeld het niet durven praten over hun LHB-gevoelens als ze nog in de kast zitten (Felten & Meijsen, 2015). Het gevoel gesteund te worden door vrienden met betrekking tot iemands LHBT-identiteit of gevoelens wordt geassocieerd met een positieve invloed op het algehele welzijn (Snapp et al., 2015).

Ervaren slachtofferschap

Uit onderzoek blijkt dat LHBTIQ+-ers vaker te maken hebben met respectloos gedrag (Huijnk et al., 2022). Dit geldt voor verschillende situaties, zoals onbekenden op straat, personeel in winkels of overheidsinstanties en zelfs bekenden zoals familieleden, partners en vrienden. Negatieve reacties naar LHBTIQ+ personen kunnen op verschillende manieren plaatsvinden, zoals roddelen, uitschelden, vervelende opmerkingen of vormen van geweld. Bijna één op de drie LHBTI-personen wordt soms of vaak respectloos behandeld door onbekenden op straat (Huijnk et al., 2022). Ervaringen met negatieve reacties, discriminatie en geweld is een factor die van invloed kan zijn op iemands veiligheidsbeleving. LHBTIQ+-ers die negatieve ervaringen hebben gehad met discriminatie en geweld voelen zich meestal onveiliger dan LHBTIQ+-ers die dit niet hebben meegemaakt. Zij zullen hierdoor de kans om opnieuw slachtoffer te worden hoger inschatten, waardoor ze zich angstiger zullen voelen en daardoor minder veilig (Oppelaar en Wittebrood, 2006).

Acceptatie LHBTIQ+

Als het gaat om zichtbare vormen van seksuele diversiteit is het percentage mensen die het niet eens zijn met LHBTIQ+-personen relatief hoog. 19% van de Nederlandse bevolking geeft namelijk aan seks tussen twee mannen walgelijk te vinden. Als het om vrouwen gaat geeft 7% aan dit walgelijk te vinden. Als twee mannen elkaar zoenen op straat heeft 25% aangegeven dit aanstootgevend te vinden. Voor vrouwen is het 16% van de bevolking die van mening zijn zoenende vrouwen aanstootgevend te vinden (Huijnk, 2022).

LHBTIQ+ jongvolwassenen zijn een kwetsbare doelgroep vanwege discriminatie, geweld, stigma en een gebrek aan acceptatie en ondersteuning vanuit de samenleving. Ook kunnen LHBTI-jongvolwassenen te maken krijgen met sociaaleconomische ongelijkheid, waardoor ze minder kansen hebben op een goede opleiding of werk en meer risico lopen op armoede en dakloosheid. Bovendien kan de zoektocht naar een passende identiteit en acceptatie van de eigen seksuele oriëntatie of genderidentiteit leiden tot stress en onzekerheid (Huijnk et al., 2022).

Psychologische hulpmiddelen

Volgens het Sociaal en Cultureel Planbureau (2022) hebben LHB-personen minder psychologische middelen dan heteroseksuele personen. Dit betekent dat hun zelfwaardering, veerkracht, gevoel van controle en zelfredzaamheid lager zijn. LHB-personen zijn over het algemeen minder veerkrachtig, wat betekent dat ze minder goed in staat zijn om zich aan te passen aan stressvolle situaties of tegenslagen (Huijnk et al., 2022).

2.4 Cijfers uitgaansgelegenheden

In deze paragraaf worden de cijfers benoemd die de veiligheidsbeleving rondom uitgaansgelegenheden weergeven.

Bij uitgaansgelegenheden zijn de onveiligheidsgevoelens relatief hoog. 20% voelt zich hier wel eens onveilig (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2020). Uit onderzoek dat gedaan is door Michon et al. (2017) blijkt dat de meeste onveilige situaties plaatsvinden na het uitgaan, op weg naar huis. Het uitgaansleven kan incidenten met zich meebrengen. Zo kunnen sommige mensen door drank, drugs of een combinatie daarvan voor overlast zorgen, en kan een aantal van hen zelfs gewelddadig worden (Van Noordenburg, 2022).

Tijdens het uitgaan voelen mensen zich vaak onveilig. Uit onderzoek door de Gemeente 's-Hertogenbosch (2020) blijkt dat dit komt vanwege agressie of straatintimidatie, dronken mensen op straat en groepen jongeren, soms van buitenlandse afkomst. Andere redenen zijn drugsgebruik en -handel, stille of slecht verlichte plekken, drukte bij evenementen, zwervers of verwarde personen, en verkeerssituaties zoals hardrijdende scooters en auto's.

2.5 Wat wordt er al gedaan op het gebied van veiligheid?

In deze paragraaf wordt beschreven welke maatregelen genomen zijn om de veiligheidsbeleving van LHBTIQ+-personen te verhogen.

2.5.1 Meldformulier

Via het Meldformulier Discriminatie is het mogelijk een melding te doen als er gediscrimineerd is of als je je gediscrimineerd voelt (*Meldformulier Discriminatie*, z.d.). In dit formulier vul je zo nauwkeurig mogelijk informatie in over het incident, de daders en de grond van de gebeurtenis. Dit kan iemands geloof, seksuele voorkeur, geslacht, handicap of ras zijn. Met deze melding wordt door de politie aan de slag gegaan.

2.5.2 Roze in Blauw

Roze in Blauw is het landelijk netwerk van de politie. Politiemensen uit verschillende onderdelen van de organisatie proberen verbinding te creëren door zelf als LHBTIQ+-er herkenbaar te zijn. LHBTIQ+-personen kunnen een melding maken als ze te maken krijgen met discriminatie, bedreiging, mishandeling of andere strafbare zaken gerelateerd aan hun seksuele oriëntatie of genderidentiteit (Politie, z.d.). Het doel is om de meldings- en aangiftebereidheid van LHBT-personen te verhogen en de drempel om dit te doen te verlagen. Dit wordt bereikt doordat ze samenwerken met hulpverleningsinstanties en LHBT-belangengroepen. Daarnaast ondersteunt Roze in Blauw ook collega's die te maken hebben met (complexe) vraagstukken rond het LHBT-thema. Er wordt contact onderhouden en informatie en ervaringen uitgewisseld tussen de Roze in Blauw-teams binnen de politie. Ten slotte wordt de diversiteit binnen de politie versterkt door de zichtbaarheid van LHBT-politiemedewerkers te vergroten door middel van herkenbare uniforms (Politie, z.d.).

2.5.3 COC Nederland

Het COC Nederland, Cultuur-en Ontspannings Centrum, komt op voor de belangen van lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen, trans- en intersekse personen. Zij zetten zich in voor gelijke rechten, emancipatie en sociale acceptatie van LHBTI's in Nederland en het buitenland (COC Nederland, 2022). Sinds 2015 is discriminatie en geweld een hoge prioriteit voor politie, Openbaar Ministerie, gemeenten en het ministerie van Veiligheid & Justitie. De strafeis bij discriminerend geweld is in 2011 met 100% verhoogd en er is in elke politieregio in Nederland een Roze in Blauw-unit gekomen voor de aanpak van anti-LHBTI-geweld. Veiligheidscoördinatoren van de lid-verenigingen van het COC zetten zich in voor een lokale aanpak van anti-LHBTI-geweld en dringen daarbij aan bij de politie en het OM (COC Nederland, 2022).

2.5.4 Gemeente Leiden

In 2018 heeft de gemeente het Regenboogakkoord ondertekend, waarin actiepunten zijn opgesteld om de emancipatie en het welzijn van LHBTI+-personen te verbeteren. Om deze actiepunten uit te voeren, heeft de gemeenteraad in 2019 een meerjarenplan opgesteld voor de periode 2019-2022. Dit plan richt zich op drie kernpunten: het vergroten van de sociale acceptatie van LHBTI+-personen, het verminderen van vooroordelen, discriminatie, intimidatie en geweld tegen LHBTI+-personen en het bevorderen van de steun, veiligheid en weerbaarheid van LHBTI+-personen. Met name jongeren, ouderen en kringen waarin het onderwerp nog een taboe is, zijn hierbij belangrijke doelgroepen (Van Der Meij, 2020).

Zoals in de inleiding benoemd is, laat gemeente Leiden onderzoek doen naar de veiligheidsbeleving en welzijn van LHBTI+ personen. Dit onderzoek wordt momenteel uitgevoerd, waardoor er nog geen gegevens bekend zijn over de bevindingen. Bureau51 (2023) doet onderzoek naar de beleving tijdens sport, werk en de sociale setting. Op basis van dit onderzoek wil de gemeente actie ondernemen. Wat voor acties dit zijn, hangt af van de uitkomsten van het onderzoek (D. de Wit, persoonlijke communicatie, 14 februari 2023).

Er wordt ondertussen ook extra aandacht besteed aan de meest kwetsbare personen binnen de LHBTI+-gemeenschap, namelijk jongeren, ouderen en transgender personen. Deze groepen zijn namelijk vaker slachtoffer van fysiek en verbaal geweld. Om dit tegen te gaan is voorlichting en bewustwording nodig. Net als het bevorderen van begrip en het delen van ervaringen van LHBTI+-ers met betrekking tot geweld (Van Der Meij, 2020). Slachtoffers moeten weten waar ze discriminatie of geweldpleging kunnen melden of aangifte kunnen doen en hoe dit proces verloopt. De gemeente zal via verschillende platformen, zoals sociale media en de gemeentelijke website, de meldingsmogelijkheden bekend maken en samenwerken met landelijke projecten zoals Centrum Veilige Sport en Meldpunt Discriminatie (Van Der Meij, 2020).

3. Methodisch kader

In dit hoofdstuk zal worden ingegaan op de methode van het onderzoek. Het methodisch kader geeft een inzicht in de methodes en procedures die zijn gebruikt om het onderzoek uit te voeren. Dit gaat om de steekproef, de procedure van het onderzoek en de data-analyse. Vervolgens wordt in de kwaliteitsbewaking de betrouwbaarheid en de validiteit van het onderzoek besproken. Tot slot worden de ethische aspecten besproken.

Onderzoeksmethode

Steekproef

De doelgroep van dit onderzoek zijn lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender, intersekse of queer mensen die uitgaan in Leiden Binnenstad Noord of Binnenstad Zuid. Hieruit zijn negen respondenten geïnterviewd. Iedere seksuele geaardheid is geïnterviewd, behalve intersekse personen. De leeftijd van de steekproef varieert tussen de 18 en 27 jaar. De meeste respondenten wonen in Leiden, enkele respondenten wonen in een dorp rondom Leiden.

Procedure

De respondenten zijn geworven door middel van verschillende kanalen. Online zijn de kanalen WhatsApp, Instagram en Facebook gebruikt. Voordat de oproep verzonden werd, is een enquête opgesteld (bijlage 4), waar geïnteresseerden konden aangeven op welke manier ze wilden meedoen en hun contactgegevens konden achterlaten. De manieren waarop meegedaan kon worden waren online via Microsoft Teams of fysiek op een locatie naar keuze. Via WhatsApp is één respondent geworven.

Naast een oproep via WhatsApp, is ook een online poster gemaakt die verspreid is via de kanalen Instagram en Facebook (bijlage 3). In de oproep is aangegeven dat het delen van de poster gewaardeerd werd. In totaal is de poster via Facebook één keer gedeeld en via Instagram vijf keer. Door middel van deze methode zijn twee respondenten geworven.

Naast deze wervingsmethoden is ook de sneeuwbalmethode toegepast. Door middel van deze methode worden respondenten geworven via geïnterviewde respondenten (Benders, 2023). Door het gebruik van deze methode is één respondent geworven.

Vanwege de lage respons op de gebruikte wervingsmethoden, is via medestudenten, collega's en familie van de onderzoeker gevraagd of zij mensen die tot de doelgroep behoren kennen. Op deze manier zijn vijf respondenten geworven.

De afgenomen interviews zijn met geluid opgenomen zodat deze na afloop getranscribeerd konden worden. Voorafgaand is toestemming gevraagd of het interview opgenomen mocht worden. Daarnaast is aangegeven dat de gegevens worden geanonimiseerd en alleen worden gebruikt voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag. Naast mondelinge toestemming is ook schriftelijke toestemming gevraagd. Dit toestemmingsformulier is te vinden in bijlage 2. De respondenten zijn van tevoren geïnformeerd over het onderzoeksdoel, de audio-opname, het recht om niet tot antwoorden verplicht te zijn en het recht om hun deelname in te trekken. Dit wordt informed consent genoemd, omdat de respondenten van tevoren zijn ingelicht voordat ze toestemming verleenden (Universiteit van Amsterdam, 2023).

Tijdens de interviews zijn geen problemen naar voren gekomen die het onderzoek belemmerden. Wel was een persoon Engelssprekend. Dit heeft verder geen invloed gehad op het onderzoek, omdat de onderzoeker de vragen in het Nederlands kon stellen en deze persoon Nederlands goed kon verstaan. Deze persoon gaf aan Nederlands te kunnen praten, maar zich comfortabeler voelt in het Engels te antwoorden. De interviews die fysiek zijn afgenomen hebben plaatsgevonden op locatie naar keuze van de respondent. De respondenten die online geïnterviewd zijn hebben aangegeven dit een

prettige manier gevonden te hebben, vanwege het gemak en tijdsbesparing. De voordelen van een online-interview is dat het tijd scheelt voor de onderzoeker en voor de respondent, waardoor er meer interviews afgelegd kunnen worden in kortere tijd. De nadelen van online-interviews worden besproken in de discussie.

Data-analyse

De interviews zijn aan de hand van audio-opnames getranscribeerd en thematisch geanalyseerd. Hierbij is het stappenplan van Clarke en Brown (2006) aangehouden, waarbij gezocht is naar veelvoorkomende thema's binnen de data. Het doel van thematisch analyseren is om patronen en thema's te identificeren, analyseren en rapporteren (Brown & Clarke, 2006).

De eerste stap is het verkennen van de data, waarbij de data meerdere malen doorgelezen is door de onderzoeker. Tijdens deze stap zijn de eerste aantekeningen gemaakt. De tweede stap is het coderen. Op basis van de gemaakte aantekeningen zijn codes opgesteld. Deze codes weergeven bepaalde kenmerken van de dataset (Brown & Clarke, 2006). Tijdens de derde stap zijn de gevonden codes gekoppeld aan bredere thema's, wat axiaal coderen wordt genoemd (Boeije & Bleijenbergh, 2019). Tijdens de vierde stap zijn niet relevante codes, die niet vaak voorkwamen of niet nuttig waren voor verdere analyse binnen dit onderzoek, weggelaten en de lijst van overgebleven codes is teruggekoppeld naar de data. Dit is gedaan om te bevestigen dat de gevonden codes, categorieën en thema's aansluiten bij de data. Vervolgens zijn er bij stap vijf duidelijke definities voor de codes geformuleerd en zijn subthema's toegevoegd om structuur te geven aan een groter en complexer thema (Brown & Clarke, 2006). Volgens Brown en Clarke (2006) dient elk gevonden thema gedetailleerd beschreven te worden. Dit staat in hoofdstuk vier 'Resultaten' beschreven. Tijdens de zesde stap zijn de uitgewerkte thema's teruggekoppeld naar de onderzoeksvragen en theorie (Clarke & Brown, 2006). Dit zal in hoofdstuk vijf 'Conclusie' worden besproken.

Kwaliteitsbewaking

Validiteit

Dit onderzoek richt zich op de gevoelens en ervaringen van deze doelgroep. Om dit in kaart te brengen zijn semigestructureerde interviews afgenomen, omdat een semigestructureerd interview ruimte biedt door te vragen op de antwoorden van de respondent (Baarda et al., 2018). Deze manier van interviewen biedt de mogelijkheid dieper in te gaan op deze ervaringen en gevoelens, waardoor duidelijk wordt wat de factoren zijn die de veiligheidsbeleving beïnvloeden. Daarnaast biedt deze manier van interviewen de respondent de ruimte gevoelige onderwerpen bespreekbaar te maken, waardoor zo volledig mogelijk antwoord gegeven kan worden op de onderzoeksvragen. De vragen die zijn gesteld tijdens de interviews zijn gesteld op basis van de topiclijst. De topiclijst is onderverdeeld in de drie onderzoeksvragen, waarbij uitgevraagd wordt wat de respondenten verstaan

Betrouwbaarheid

Door middel van de topiclijst zijn tijdens ieder interview dezelfde onderwerpen besproken die van belang zijn voor het kunnen beantwoorden van de onderzoeksvragen. Voorafgaand aan de interviews is een veilige sfeer gecreëerd om ervoor te zorgen dat de respondent zich op zijn gemak voelt. Dit is gedaan door voorafgaand het interview uit te leggen wat er verwacht wordt van de respondent. Er is uitleg gegeven over het doel van het onderzoek, dat de respondent anoniem blijft en er op vertrouwelijke wijze om wordt gegaan met de gegevens. De gegevens zijn opgeslagen in een beveiligde omgeving. Daarnaast zijn alle respondenten op de hoogte gesteld niet tot antwoorden verplicht te zijn en ieder moment te kunnen stoppen met het interview. Dit is mondeling afgelegd in de opnames en schriftelijk afgelegd via het toestemmingsformulier (bijlage 2).

De interviews zijn auditief opgenomen en getranscribeerd, waardoor geen informatie ontbreekt. De opnames zijn van tevoren getest op geluidskwaliteit, om ruis te voorkomen. Daarnaast is aan de respondenten die online geïnterviewd zijn gevraagd een rustige ruimte op te zoeken, om afleiding en ruis te minimaliseren. De interviews die fysiek zijn afgenomen hebben plaatsgevonden in een rustige ruimte naar keuze van de respondent.

De vragen tijdens de interviews zijn open gesteld, waarbij het stellen van suggestieve vragen zo veel mogelijk is vermeden. De antwoorden van de respondenten zijn hierdoor niet gestuurd richting de verwachtingen van de onderzoeker. Aan de respondenten is gevraagd wat hun definitie van uitgaan en veiligheid is, om de antwoorden betrouwbaarder te maken. Tijdens de interviews is doorgevraagd om de antwoorden te verduidelijken, misverstanden te voorkomen en de antwoorden te valideren. Daarnaast zijn korte samenvattingen gegeven na het beantwoorden van een topic, om de respondent te laten bevestigen of de interpretatie van de interviewer klopt.

Ethiek

Bij het uitvoeren van kwalitatief onderzoek dient rekening gehouden te worden met verschillende ethische aspecten. Er zijn vier basisprincipes waarmee in dit onderzoek rekening gehouden is. Deze komen uit de Beroepscode voor psychologen (NIP, 2023).

Alle resultaten en gegevens zijn uitsluitend gebruikt voor het doel van dit onderzoek, namelijk een antwoord geven op de onderzoeksvragen. Dit staat beschreven in de NIP-code 'verantwoordelijkheid'. Er is gehandeld volgens de NIP-code 'integriteit', iedere respondent is van tevoren ingelicht over het doel van dit onderzoek en heeft de mogelijkheid gekregen de deelname in te trekken. Er is open over het onderzoek gesproken. De geraadpleegde bronnen zijn op correcte wijze volgens de APA-regels vermeld. Ook is het mogelijk de geanonimiseerde ruwe data op te vragen. Aan de deelnemers is gevraagd een toestemmingsformulier in te vullen, waarin ze akkoord hebben gegeven dat hun gegevens anoniem worden gebruikt voor dit onderzoek, ze recht hebben op terugtrekking van hun deelname. De uitkomsten van dit onderzoek zijn grotendeels gebaseerd op gevoelens, omdat de veiligheidsbeleving is onderzocht. Er is met respect omgegaan met deze gegevens, omdat deze persoonlijk en vertrouwelijk zijn. Alle betrokkenen zijn met respect en gelijkwaardig behandeld volgens de NIP-code 'respect'. De onderzoeker heeft ook volgens de NIP-code 'deskundigheid' gehandeld. Bij de keuze voor een geschikte methode is rekening gehouden met de beperkingen van die methode. Er is kritisch gekeken naar dit onderzoek met behulp van medestudenten en begeleiders.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de gevonden resultaten. Na de analyse van de interviewdata zijn thema's opgesteld. Aan de hand van codes zijn deze in drie hoofdthema's en subthema's verdeeld. Allereerst zal worden ingegaan op de veiligheidsbeleving rondom uitgaansgelegenheden, waar besproken wordt wat de respondenten verstaan onder veiligheid, uitgaansgelegenheden en sociale omgeving. Vervolgens worden de factoren beschreven die van invloed zijn op de veiligheidsbeleving. Tot slot worden de behoeften van de respondenten beschreven. De resultaten zijn aangevuld met citaten van de respondenten, waarvan de namen zijn geanonimiseerd door middel van pseudoniemen.

4.1 Veiligheidsbeleving rondom uitgaansgelegenheden

Aan de respondenten is de vraag gesteld wat zij verstaan onder uitgaan, veiligheid en sociale omgeving.

4.1.1 Veiligheidsbeleving

Het grootste deel van de respondenten voelt zich veilig als ze zichzelf kunnen zijn zonder bang te zijn voor de gevolgen. Robbert benoemde de afwezigheid van onveiligheidsgevoelens:

"Als je niet doorhebt dat je onveilig bent, dan ben je veilig."

Uit de interviews komt naar voren dat de respondenten zich redelijk veilig voelen. De respondenten hebben aangegeven zich niet per se onveilig te voelen, maar ook niet helemaal veilig. De meerderheid van de respondenten zegt op hun hoede te zijn wanneer ze zich bevinden in situaties die zij als riskant inschatten. Hier wordt verder aandacht aan besteed in 4.2 'Factoren'.

4.1.2 Uitgaansgelegenheden

Volgens de respondenten betekent uitgaan het bezoeken van een club, kroeg of café. Een aantal respondenten vertelden dat ze festivals en evenementen ook bij uitgaan vinden horen. Door een aantal respondenten werd de drukte rondom de clubs als onveilig ervaren. Zij gaven aan zich geïntimideerd te voelen vanwege de sfeer. Dit komt volgens hen doordat er alcohol genuttigd wordt, waardoor mensen directer, agressiever en uitbundiger worden. Daarnaast werd over de uitgaansgelegenheden in Leiden gezegd dat er niet veel LHBTIQ+-gerichte clubs of cafés zijn in Leiden. Volgens de meeste respondenten is het niet nodig een speciale club te openen speciaal gericht op LHBTIQ+-ers. Dit zou volgens hen bijdragen aan uitsluiting van heteronormatieve personen. Een kleiner deel van de respondenten geeft aan dat een LHBTIQ+-gerichte club een goede toevoeging kan zijn om meer LHBTIQ+-ers zichzelf te laten zijn, wat volgens hen bijdraagt aan de zichtbaarheid.

Een paar respondenten gaven aan liever geen gebruik te maken van de activiteiten van het COC Leiden, omdat ze zich daar niet op hun gemak voelen. Enkele respondenten vinden de nadruk op het LHBTIQ+-zijn niet prettig en willen niet continu bezig zijn met hun geaardheid, iets wat volgens hen bij het COC Leiden wel gebeurt. Één respondent is door een andere LHBTIQ+-er lastiggevallen en voelde zich geïntimideerd. Een andere respondent zegt dat ze graag met haar vrienden uitgaat waarvan een groot deel hetero is. Zij geeft aan dat er ongemak wordt ervaren door haar vrienden, waardoor ze kiest voor een andere club of kroeg.

De Wibar, Café de Uyl en de Keizer kwamen doorgaans naar voren wanneer de vraag werd gesteld waar ze graag uitgaan als LHBTIQ+-er. Volgens de respondenten zijn deze clubs en cafés inclusief, waar ze het gevoel hadden zichzelf te kunnen zijn. Een enkele respondent gaf aan dat het kennen van mensen die er werken ook bijdraagt aan haar veiligheidsbeleving. Daarvan weet ze dat er direct ingegrepen wordt, mocht er iets gebeuren. Enkele andere respondenten gaven aan De Wibar het meest inclusief te

vinden, vanwege de diversiteit aan bezoekers en werknemers, maar ook vanwege queer thema-avonden die daar gegeven worden.

4.1.3 Sociale omgeving

Aan de respondenten is de vraag gesteld wat zij verstaan onder sociale omgeving. Familie, vrienden, collega's, medestudenten en kennissen vormen volgens de respondenten hun sociale omgeving. De ervaringen van de respondenten staan verder beschreven in 4.2.4 'Sociale omgeving'.

4.2 Factoren

De resultaten van de vragen over welke factoren van invloed zijn worden hier weergegeven aan de hand van de thema's die tijdens de interviews naar voren zijn gekomen. Dit zijn de sociale omgeving, zichtbaarheid van de LHBTIQ+-gemeenschap, ervaringen, genderexpressie, zichtbare affectie, zelfacceptatie en zelfvertrouwen, sociale controle en culturele diversiteit.

4.2.1 Sociale omgeving

Een thema dat duidelijk naar voren kwam bij de interviews was de sociale omgeving. Daarbij horen volgens de respondenten: vrienden, familie en rolmodellen. Door alle geïnterviewde respondenten is aangegeven dat ze zich geaccepteerd voelen binnen hun vriendenkring. Naast acceptatie komt begrip bij een groot deel van de respondenten aan bod. Volgens de respondenten tonen vrienden begrip als ze geïnteresseerd zijn in hun verhaal, luisteren, vragen stellen en voor ze opkomen. Vrienden die voor elkaar opkomen is een factor die het veiligheidsgevoel verhoogd.

De vriendenkringen verschillen per respondent. Het overgrote deel van de respondenten geeft aan dat de meerderheid van hun vrienden heteronormatief zijn. Slechts een klein deel van de respondenten is omringt met meerdere homoseksuele vrienden. Een aantal respondenten maakt geen onderscheid tussen heterovrienden en LHBTIQ+-vrienden. Een klein deel maakt hier wel onderscheid in. Zij geven aan zich beter begrepen te voelen door vrienden die ook bij de gemeenschap horen. Een transman vertelde dat hij eerder naar zijn LHBTIQ+-vrienden gaat voor comfort en advies, maar naar heteronormatieve vrienden als hij het gesprek aan wil gaan. De vragen die gesteld worden door mensen die het niet begrijpen, leiden soms tot nieuwe inzichten. Wanneer het om gevoelens van onveiligheid ging werd geen onderscheid gemaakt. De meeste respondenten gaven aan zich even veilig te voelen bij hetero-als homoseksuele vrienden als er iets gebeurt op straat.

Alle respondenten geven aan zich gesteund te voelen door hun ouders. Zij geven aan dat er positief gereageerd werd toen ze uit de kast kwamen. Een enkele respondent geeft aan zich niet volledig op haar gemak te voelen rondom haar broer, omdat hij vaak opmerkingen naar mensen van de LHBTIQ+-gemeenschap maakt, waardoor ze de indruk krijgt niet geaccepteerd te worden door hem.

4.2.2 Ervaringen

Op basis van de interviews blijkt dat iedere respondent wel eens slachtoffer is geweest van LHBTIQ+-gerelateerde opmerkingen. Bij een klein deel waren die opmerkingen niet direct naar de respondent zelf gemaakt, maar werd dit over de respondent in het openbaar opgemerkt. Een groter deel van de respondenten heeft opmerkingen direct naar zich toe gekregen. De opmerkingen naar de vrouwelijke respondenten bevat vaak seksueel getint taalgebruik. Er is aangegeven dat zulke opmerkingen het meest door mannen en jongens worden gemaakt.

Megan: *"Dus dan heb ik nog het geluk dat er niet gewelddadig taalgebruik per se wordt gebruikt, maar meer ongepast. Dat ze zeiden oh, doen jullie dit om andere mensen geil te maken of zo. Dat soort dingen, dat heb ik wel meegemaakt bij mannen."*

Bij de geïnterviewde respondenten is geen sprake geweest van geweld wegens hun geaardheid. Een enkele respondent die transgender is, vertelde ooit aangerand te zijn door een vrouw. Ze kwam volgens hem erg dichtbij en maakte seksueel getinte opmerkingen over transmannen.

Het zien van geweldsincidenten bij LHBTIQ+-personen op het nieuws of op sociale media draagt volgens een groot deel van de respondenten bij aan een onveilige beleving. Volgens de meeste respondenten laten de nieuwsberichten onbewust een indruk achter, die ze meenemen in hun dagelijks leven. Een van de respondenten gaf aan dat het zien van geweld, intimidatie en discriminatie op het nieuws, ervoor zorgt dat zij verwacht slachtoffer te kunnen worden.

4.2.3 Zichtbaarheid LHBTIQ+

Meer dan de helft van de respondenten heeft tijdens het interview aangegeven weinig zichtbaarheid van de LHBTIQ+-gemeenschap te zien. In hun beleving is er weinig representatie te zien van LHBTIQ+-personen. Daarmee bedoelen de respondenten dat het niet vaak voorkomt iemand te zien die 'openlijk gay' is.

Homoseksuele respondent Robbert vertelde over de acceptatie en diversiteit binnen een studentenvereniging. Hij vertelde dat hij zich daar geaccepteerd voelde, omdat er veel verschillende type mensen waren, waardoor hij zich geen uitzondering voelde en zichzelf kon zijn:

"Als je geen uitzondering bent, dan word je sneller geaccepteerd."

De meeste respondenten benoemden de Wibar als een club waar ze zichzelf kunnen zijn, omdat ze het een diverse club vinden waar ook andere LHBTIQ+-personen aanwezig zijn.

4.2.3 Genderexpressie

Een klein deel van de respondenten is openlijk zichzelf. Dit kleine deel geeft aan zich te kleden en uiten hoe ze willen, waarbij ze geen rekening houden met anderen. Een aantal respondenten werden zich tijdens het interview bewust van hun aanpassingsgedrag. Waarvan een respondent zei onbewust rekening te houden bij het kopen van bepaalde kleding. Respondent Emma vertelde zich anders te gedragen in een heteronormatieve kroeg dan bij een LHBTIQ+-vriendelijke kroeg:

"In een normale kroeg zou ik nooit zomaar een meisje zoenen, terwijl ik er bij een queer-vriendelijke kroeg niet eens bij stilsta. En dat zijn mijn eigen verwachtingen, want ik verwacht dat er minder acceptatie zal zijn in een normale kroeg."

De respondenten geven aan rekening te houden met hun omgeving. Een groot deel past zich aan wanneer ze verwachten dat hun gedrag opmerkingen kan oproepen. Een paar homoseksuele respondenten gaven aan hun non-verbale gedrag aan te passen, zoals de manier waarop ze bewegen. Ook het aanpassen van hun stem en de manier waarop ze praten verandert, wanneer ze zich niet honderd procent veilig voelen. Volgens een van de respondenten gebeurt dit vanzelf, zonder dat hij zich ervan bewust is. De andere respondent past zich bewust aan als er heteronormatieve mensen aanwezig zijn of als er een groepje hangjongeren in de buurt is.

4.2.4 Zichtbare affectie

Een thema dat door de meerderheid van de respondenten werd benoemd, was het uiten van affectie naar de partner in het openbaar. Een aantal respondenten gaf aan dat ze zich bewust zijn van hun omgeving, wanneer ze hun huidige of voormalige partner een zoen geven, hand in hand lopen of aanraken. Zij voelen zich niet comfortabel genoeg om affectie te tonen naar een partner, wanneer zij over straat in Leiden lopen. Een enkele respondent geeft aan wel affectie te durven tonen in Leiden, omdat volgens hem de mensen voornamelijk bezig zijn met zichzelf en minder met anderen.

4.2.6 Zelfacceptatie en zelfvertrouwen

Door een aantal respondenten is benoemd hoe hun zelfvertrouwen bijdraagt aan hun veiligheidsbeleving. Zij geven aan stevig in hun schoenen te staan en niet bang te zijn om mensen aan te spreken op hun gedrag. Floor, die biseksueel is, zegt voor zichzelf op te durven komen wanneer ze een opmerking krijgt:

"Ik ben heel erg comfortabel met wie ik ben en ik heb dan ook wel dat ik wel durf terug te praten. Dus als iemand iets negatiefs tegen mij zegt, dan zou ik daar ook wel iets van zeggen."

Daartegenover vertelt Bas over een situatie waarin iemand een discriminerende opmerking naar hem maakte:

"Ja dan voel ik een beetje angst of ga ik een beetje trillen enzo en dan wil ik wel zo snel mogelijk weg."

Een groter deel respondenten geeft aan niet voor zichzelf op te durven komen, omdat ze de situatie niet willen laten escaleren. Zij kiezen ervoor de situatie te negeren of niet in te gaan op de gemaakte opmerkingen.

Het grote deel van de respondenten gaf aan bij ongewenste opmerkingen of intimidatie zich niet veilig te voelen en op zoek te gaan naar steun van vrienden. Een paar andere respondenten vinden hulp van volwassen mensen fijn wanneer ze zich onveilig voelen. Volgens hen hebben volwassenen meer begrip dan mensen van hun eigen leeftijd.

4.2.7 Sociale controle

Volgens de respondenten wordt de aanwezigheid van andere mensen gezien als sociale controle. Volgens de respondenten geeft dit een veiliger gevoel dan wanneer er weinig mensen aanwezig zijn. Een voorbeeld dat vaak naar voren kwam tijdens de interviews is een smalle straat of steeg waar de sociale controle laag is. Mocht er iets gebeuren, zijn er geen omstanders aanwezig die in kunnen grijpen. Dit geldt volgens de respondenten ook als het laat op de avond of in de nacht is, waardoor er minder mensen op straat zijn. Veel respondenten zeggen dat ze zich in het centrum van Leiden veiliger voelen vanwege de sociale controle. Ook de aanwezigheid van huizen helpt volgens een respondent mee aan haar veiligheidsbeleving, omdat ze kan roepen en de kans is dan groter dat iemand het hoort en hulp biedt of inschakelt. De veiligheidsbeleving van veel respondenten gaat omlaag als ze het centrum uitlopen richting het station. Ze geven aan dat daar vaker groepen jongeren staan.

4.2.8 Culturele diversiteit

Een aantal van de respondenten heeft aangegeven zich minder veilig te voelen bij de aanwezigheid van mannen met een andere culturele achtergrond. De respondenten geven aan dat dit hun eigen vooroordelen zijn en dat dit onbewust gebeurt. Respondent Jasmijn gaf aan dat zij niet kan inschatten wie haar geaardheid wel accepteert en wie niet:

"Ik heb dat wel bij de islamitische gemeenschap, dat ik me wat meer alert voel. Dat komt door alles wat je op het nieuws ziet, maar ook door het geloof zelf. Het is algemeen bekend dat als je echt de Koran volgt dat zij niet achter onze gemeenschap staan. Je hebt heel veel mensen die zich daar gewoon overheen kunnen zetten, maar je hebt mensen die toch nog op de ouderwetse manier volgen."

Enkele andere respondenten geven ook aan het gevoel te hebben dat mensen met een andere culturele achtergrond minder begrip hebben voor de LHBTIQ+-gemeenschap, waardoor ze niet weten of ze geaccepteerd worden.

4.3 Behoeften rondom uitgaansgelegenheden

De subthema's van het thema behoeften die naar voren kwamen tijdens de analyse van de data zijn: zichtbaarheid, inclusie en veiligheidsmaatregelen.

4.3.1 Zichtbaarheid

Een opvallend thema dat bij de meerderheid van de respondenten naar voren kwam, was de zichtbaarheid van de LHBTIQ+-gemeenschap. De respondenten gaven aan baat te hebben bij het zien van symbolen die naar de LHBTIQ+-gemeenschap verwijzen. Door een aantal respondenten was de regenboogvlag een symbool dat ze graag bij meer bedrijven zouden willen zien. Volgens de respondenten geeft het zien van een regenboogvlag het gevoel van acceptatie, wat volgens hen bijdraagt aan hun veiligheidsbeleving. Daarnaast gaf het grootste deel van de respondenten aan dat het zien van andere LHBTIQ+-ers bijdraagt aan de mate waarin ze zich gerepresenteerd voelen. Ongeveer de helft van de respondenten heeft behoefte aan meer representativiteit, zodat ze zich comfortabeler voelen om zichzelf te zijn.

4.3.2 Inclusie

Een andere behoefte dat vaker naar voren kwam, is de behoefte aan inclusie. Tijdens de interviews kwam sociale bewustwording, respect en acceptatie naar voren. Dit is samengevoegd en daar kwam het subthema inclusie uit. Wat volgens de respondenten bevordert kan worden door het gesprek aan te gaan. Een aantal respondenten vinden dat begrip noodzakelijk is om discriminatie en vooroordelen te verminderen. Volgens hen is educatie een effectieve manier om op de lange termijn meer bewustwording en acceptatie te creëren. Daarnaast geven enkele respondenten aan in gesprek te gaan met mensen die de LHBTIQ+-gemeenschap niet accepteren, zodat er begrip vanuit beide partijen kan ontstaan.

4.3.3 Veiligheidsmaatregelen

Door een aantal respondenten werd de aanwezigheid van een zichtbaar telefoonnummer benoemd. Dit is volgens hen nog niet te zien rondom de uitgaansgelegenheden in Leiden. Volgens deze respondenten draagt het zichtbare telefoonnummer bij aan de veiligheidsbeleving, omdat dit een laagdrempelige manier is om hulp in te schakelen. Door de respondenten wordt het 112-alarmnummer niet graag gebeld en met andere nummers zijn ze niet bekend.

Één respondent gaf aan in een andere stad vertrouwenspersonen te herkennen aan een rood lichtgevend hartje. Volgens de respondenten werden werknemers ingezet om aanwezig te zijn rond drukke uitgaansgebieden, om als vertrouwenspersoon beschikbaar te zijn wanneer iemand die zich niet goed of onveilig voelt te helpen. De respondent gaf aan dat de rode lichtgevende hartjes een goede toevoeging zouden zijn aan het uitgaansgebied in Leiden en dat hij zich daardoor gezien voelt, maar ook veiliger.

5. Conclusie

Het doel van dit onderzoek was om de veiligheidsbeleving van LHBTIQ+-ers in kaart te brengen. Daarnaast is gekeken naar de factoren die van invloed zijn op de veiligheidsbeleving en hun behoeften rondom de uitgaansgelegenheden. In dit hoofdstuk zal antwoord gegeven worden op de onderzoeksvragen op basis van de resultaten die weergegeven zijn in hoofdstuk 4.

1. Hoe veilig voelen LHBTIQ+-ers zich rondom uitgaansgelegenheden in Leiden?

Op basis van de resultaten kan geconcludeerd worden dat de veiligheidsbeleving rondom de uitgaansgelegenheden gemengd is. Hoewel het merendeel van de respondenten aangeeft zich redelijk veilig te voelen, is er ook een deel dat aangeeft zich niet helemaal veilig te voelen. Opvallend is dat de drukte rondom de clubs als onveilig wordt ervaren door een aantal respondenten, waarbij de sfeer intimiderend kan zijn vanwege het alcoholgebruik en het gedrag dat daaruit voortkomt. Deze bevinding komt overeen met de literatuur in het theoretisch kader. In tegenstelling daarvan, vindt een groter deel dat de drukte bijdraagt aan de veiligheidsbeleving, vanwege de hoge sociale controle. Een andere opvallende bevinding is dat de meerderheid van de respondenten van mening is dat het openen van nog een club of kroeg expliciet voor LHBTIQ+-ers bijdraagt aan uitsluiting van heteronormatieve personen, terwijl een kleiner deel van de respondenten vindt dat zo'n club of kroeg juist bij kan dragen aan de zichtbaarheid en het zichzelf kunnen zijn van LHBTIQ+-ers.

De Wibar, Cafe de Uyl en de Keizer worden het meest genoemd als inclusieve uitgaansgelegenheden waar respondenten zichzelf kunnen zijn en minder op hun 'hoede hoeven' te zijn bij het uiten van hun genderexpressie en affectie.

2. Welke factoren hebben volgens LHBTIQ+-ers invloed op hun veiligheidsbeleving?

Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat verschillende factoren van invloed zijn op de veiligheidsbeleving van LHBTIQ+-ers. Zichtbaarheid van de LHBTIQ+-gemeenschap draagt bij aan een positieve veiligheidsbeleving rondom de uitgaansgelegenheden. In Leiden is de zichtbaarheid en representatie volgens de respondenten nog onvoldoende om zich veilig te kunnen voelen. Dit gebrek aan zichtbaarheid en representatie draagt bij aan de gevoelens van onveiligheid, vanwege het gevoel een uitzondering te zijn en sneller doelwit te worden van ongepaste of discriminerende opmerkingen. Op basis van de interviews blijkt dat alle respondenten wel eens slachtoffer zijn geweest van opmerkingen gericht op hun geaardheid. Geweld wegens hun geaardheid is niet gemeld door de respondenten, maar het zien van geweldincidenten bij LHBTIQ+-ers in de media of bij een kennis draagt bij aan een gevoel van onveiligheid.

Genderexpressie speelt een rol in de veiligheidsbeleving en opvallend is dat representativiteit hiermee samenhangt. Respondenten geven aan wel zichzelf durven te zijn wanneer er andere LHBTIQ+-ers aanwezig zijn. Opvallend is dat de respondenten zich in de buurt van bepaalde personen minder veilig voelen. Met name hangjongeren, mannen en mensen met een andere culturele achtergrond. Dit wordt vooral als onveilig ervaren wanneer de sociale controle laag is. Dit sluit aan bij de theorie in het theoretisch kader. Volgens het Sociaal en Cultureel Planbureau (2022) worden de meeste onveiligheidsgevoelens namelijk ervaren in het bijzijn van hangjongeren.

3. Hoe denken LHBTIQ+-ers dat de veiligheidsbeleving rondom uitgaansgelegenheden verbeterd kan worden?

Een overkoepelend thema dat meest naar voren kwam was zichtbaarheid van de LHBTIQ+-gemeenschap. Zichtbaarheid in de vorm van symbolen zoals een regenboogvlag, posters of stickers wordt volgens de respondenten nog te weinig gezien rondom de uitgaansgelegenheden in Leiden. Dit zou volgens de respondenten nog zichtbaarder gemaakt kunnen worden. Daarnaast wordt zichtbaarheid in de vorm van

representativiteit ook te weinig gezien in Leiden. Met name zichtbare affectie van de LHBTIQ+-gemeenschap. Meer representativiteit zou bijdragen aan een hogere veiligheidsbeleving. Daarnaast kwam het thema inclusie relatief veel naar voren. Een accepterende en begripvolle samenleving draagt bij aan de veiligheidsbeleving. Educatie speelt daarbij een belangrijke rol, volgens de respondenten.

Er is behoefte aan een laagdrempelige veiligheidsmaatregel, zoals een telefoonnummer dat je kunt bellen als je je onveilig voelt. Volgens de respondenten is het belangrijk dat het telefoonnummer zichtbaar is rondom de uitgaansgelegenheden, zodat het ook heteroskesuele personen bewust maakt van de kwetsbare en onveilige positie waar LHBTIQ+-ers in staan.

6. Discussie

In dit hoofdstuk zal door de onderzoeker ingegaan worden op de beperkingen van het onderzoek.

Een van de voornaamste knelpunten tijdens de uitvoering van dit onderzoek was de werving van de respondenten. Via online-kanalen was de respons zeer laag, waar uiteindelijk twee respondenten mee geworven zijn. Door middel van de sneeuwbalmethode zijn zeven andere respondenten geworven. Het was niet mogelijk meer respondenten te interviewen, vanwege een gebrek aan tijd. In het vervolg zou eerder begonnen moeten worden met de werving van respondenten. Dit was niet mogelijk tijdens de uitvoering van dit onderzoek, wegens de formulering van de onderzoeksvragen. Er was onduidelijkheid over wat er precies onderzocht ging worden, omdat Gemeente Leiden een soortgelijk onderzoek heeft gestart. Hierdoor werd pas later duidelijk wat de onderzoeksvragen inhielden en hoe deze onderzocht gingen worden.

Er zijn in totaal negen interviews afgelegd. Er is sprake van beperkte diversiteit in de verzamelde data, omdat gedurende de dataverzameling niet iedere seksuele oriëntatie en genderidentiteit uit de verzamelaar LHBTIQ+ is geïnterviewd. Er zijn geen intersekse personen geïnterviewd, waardoor de resultaten niet generaliseerbaar zijn op de gehele gemeenschap. Daarnaast is dit onderzoek uitgevoerd bij mensen die vlakbij Leiden wonen en regelmatig in het uitgaansleven te vinden zijn. Dit betekent dat er geen uitspraken gedaan kunnen worden over mensen die nog onbekend zijn rondom de uitgaansgelegenheden in Leiden. Naast fysieke interviews, zijn de meeste interviews online via Microsoft Teams gevoerd. Een nadeel van deze manier van interviewen is de afwezigheid van non-verbale communicatie. Zowel de interviewer als de respondent is vanaf de schouders in beeld te zien, waardoor ook minder goed gespiegeld kon worden door de interviewer. Daarnaast liep het beeld of geluid af en toe vast door slechte internetverbinding, waardoor het interview verstoord werd en respondenten uit hun concentratie werden gehaald. Dit is opgelost door de vraag nog eens te herhalen.

Nog een opmerkelijk resultaat is dat de behoeften van de respondenten uiteenlopen. Sommigen hebben baat bij veel zichtbaarheid, zoals nog een speciale LHBTIQ+ club of kroeg. Anderen vinden dat dit bijdraagt aan de uitsluiting van heteronormatieve mensen. Vanwege de uiteenlopende behoeften is het schrijven van een concrete aanbeveling lastig. Daarom is vervolgonderzoek nodig om de behoeften van de LHBTIQ+-ers in kaart te brengen en daar maatregelen voor te treffen.

De uitgaansgelegenheden in Leiden centrum zijn verspreid over de binnenstad. Er is geen duidelijke uitgaansstraat. Hierdoor is het lastig uitspraken te doen over de veiligheidsbeleving rondom uitgaansgelegenheden in Leiden. Hier zou verder onderzoek naar gedaan moeten worden in specifieke straten of wijken in het centrum van Leiden.

Één respondent gaf aan dat hij de uitgaansgelegenheden in Leiden als zeer veilig ervaart. Echter is het belangrijk te vermelden dat deze respondent uit Canada komt, waar de veiligheidsbeleving van deze persoon erg laag was. Dit kan van invloed zijn geweest, waardoor de positieve veiligheidsbeleving in Leiden minder representatief is. Dit is een factor die niet meegenomen is in de topiclijst en waar verder geen aandacht aan besteed is tijdens de interviews. Voor vervolgonderzoek kan rekening gehouden worden met de ervaringen van veiligheid in andere landen, steden of plaatsen.

Wat niet overeenkwam met de literatuur is het verschil in hetero- en homoseksuele vrienden. Uit onderzoek van Doty et al. (2010) blijkt dat homoseksuele vrienden meer steun bieden dan heteroseksuele vrienden. Echter werd door maar enkele respondenten een klein onderscheid in gemaakt als het ging om praten over LHBTIQ+-gerelateerde onderwerpen. Bij onveiligheid werd hier helemaal geen onderscheid in gemaakt. Steun van heteroseksuele vrienden wordt door de respondenten ervaren, maar ze moeten vaker uitleg geven zodat ze hun probleem of vraagstuk beter kunnen begrijpen. Dit werd

door de respondenten niet gezien als onbegrip, maar juist als een extra visie op hun probleem.

Tijdens de interviews kwam het onderwerp over de wachttijden van de gezondheidszorg aan bod. Bij twee transgender respondenten kwamen twee verschillende opvattingen naar voren. Een respondent was erg blij met de hulp die hij kreeg, de andere respondent vond de wachttijden om in aanraking te komen met hormoontherapie echter erg lang en had hierdoor een negatieve ervaring met psychologische en medische hulp. Dit waren de enige twee ervaringen die zijn besproken tijdens de interviews. Bij andere respondenten kwam dit niet aan bod. Hierdoor kan geen uitspraak gedaan worden over de psychologische hulpmiddelen. Opvallend is dat de persoon die de gezondheidszorg positief ervaart uit Canada komt, waar volgens de respondent de gezondheidszorg 'erg slecht geregeld is'. Deze bevinding is niet meegenomen in de resultaten, maar werd door de onderzoeker als opvallend gezien.

Een ander discussiepunt is de objectiviteit van de onderzoeker. De onderzoeker behoort zelf ook tot de LHBTIQ+-gemeenschap, waardoor rekening gehouden moest worden met de objectiviteit. De onderzoeker is zich bewust van haar vooroordelen en heeft hier rekening mee gehouden door eigen ervaringen, perspectieven en oordelen van tevoren op papier te zetten en dit los te laten bij de interviews en de analyse van de data. Het onderzoek is benaderd met een wetenschappelijke mind-set, waarbij objectiviteit erg serieus genomen is.

Desondanks de beperkingen en tegenslagen, heeft dit onderzoek wel een beeld kunnen geven van de veiligheidsbeleving rondom de uitgaansgelegenheden in Leiden.

7. Advies/aanbevelingen

In dit hoofdstuk zullen de aanbevelingen worden beschreven die gebaseerd zijn op de resultaten van de interviews. De aanbevelingen zijn gericht aan de Gemeente Leiden.

7.1 Vervolgonderzoek

Dit kwalitatieve onderzoek heeft inzicht geboden in de veiligheidsbeleving van de LHBTIQ+-ers in Leiden, de factoren die van invloed zijn en de behoeften van de doelgroep. Vanwege een te kleine steekproef kan dit onderzoek niet gegeneraliseerd worden op de LHBTIQ+-gemeenschap in Leiden. Om concrete uitspraken te kunnen doen over de veiligheidsbeleving rondom uitgaansgelegenheden is aanvullend onderzoek vereist. Daarnaast is het belangrijk de onderzoeksvraag: 'Welke behoeften hebben LHBTIQ+-ers op het gebied van veiligheid rondom uitgaansgelegenheden?' te beantwoorden. Op deze manier kunnen specifiekere maatregelen genomen worden.

Voor een vervolgonderzoek is uitbreiding van de steekproef nodig.

Voor de methode en de dataverzameling kan het gebruik van zowel kwalitatieve als kwantitatieve methoden een waardevol inzicht bieden in de ervaringen, perspectieven en behoeften van de LHBTIQ+-ers in Leiden. Kwalitatieve interviews kunnen bijdragen aan een diepgaand inzicht in de ervaringen en perspectieven, terwijl kwantitatieve enquêtes kunnen helpen patronen en trends te identificeren. In situaties die door LHBTIQ+-ers als onveilig worden ervaren kunnen observaties worden ingezet. Dit geeft een beeld van het gedrag van de doelgroep en mogelijk meer inzicht in de maatregelen die getroffen kunnen worden.

7.2 Subtiële zichtbaarheid

Met betrekking tot het vergroten van de zichtbaarheid van de LHBTIQ+-gemeenschap wordt deze aanbeveling gedaan om de veiligheidsbeleving te bevorderen. Het voorstel is om pinnetjes te maken en beschikbaar te stellen voor inwoners van de Gemeente Leiden. Deze pinnetjes kunnen gedragen worden op kleding, tassen of andere accessoires en dienen als symbool voor inclusie, acceptatie en solidariteit. Het doel van deze aanbeveling is het vergroten van de zichtbaarheid van de LHBTIQ+-gemeenschap. Door het dragen van een pinnetje kunnen personen hun verbondenheid of identiteit met de gemeenschap tonen. Het vergroot de zichtbaarheid, waardoor de gemeenschap zich gesteund en geaccepteerd voelen door de personen die een pinnetje dragen. Het creëert een gevoel van inclusie en begrip.

Daarnaast kan het dragen van LHBTIQ+-pinnetjes helpen meer bewustwording te creëren en een gesprek op gang brengen over de ervaringen en uitdagingen van de LHBTIQ+-gemeenschap. Dit kan op de lange termijn bijdragen aan meer acceptatie van de gemeenschap. Tot slot is een doel van de pinnetjes om de veiligheidsbeleving te verhogen. Door het dragen van een pinnetje kunnen LHBTIQ+-ers elkaar herkennen en elkaar een veilige ruimte bieden.

Om deze aanbeveling te kunnen realiseren worden de volgende stappen voorgesteld: Het ontwerp is te vinden in bijlage 5. Het ontwerp van de pin is gebaseerd op dit onderzoek. Het ontwerp bestaat uit een veiligheidsbril met een regenboogpatroon, wat staat voor zichtbaarheid, veiligheid en inclusie, omdat dit de drie belangrijkste uitkomsten zijn van dit onderzoek. Om het dragen van de pinnetjes te promoten is het uitvoeren van een bewustwordingscampagne aan te raden. Dit kan gedaan worden door betrokken organisaties in te lichten. Het is belangrijk dat de doelgroep van de uitgaansgelegenheden bereikt wordt, waardoor samenwerking met de Hogeschool en de Universiteit wordt aangeraden. Ook andere betrokken organisaties van Leiden met de Stad kunnen ingeschakeld worden om de promotie te bevorderen. Daarnaast is het belangrijk te zorgen voor een duurzaam en langdurig initiatief. Er moet gezorgd worden voor voldoende betrokkenheid en budget om de pinnetjes op de lange termijn beschikbaar te stellen. Overweeg mogelijkheden voor samenwerking met andere gemeenten om de impact uit te breiden.

7.3 Zichtbaarheid telefoonnummer

De derde aanbeveling is een zichtbaar en bereikbaar telefoonnummer dat via een bordje rondom de uitgaansgelegenheden aangeboden wordt. Respondenten hebben aangegeven zich niet bewust te zijn van het telefoonnummer van de politie-eenheid Roze in Blauw. Dit nummer staat vermeld op de website, maar is daarbuiten niet gepromoot bij de LHBTIQ+-gemeenschap. Door het telefoonnummer duidelijk beschikbaar te stellen rondom de uitgaansgelegenheden wordt het voor LHBTIQ+-ers gemakkelijker om snel hulp te zoeken wanneer ze zich niet veilig voelen. Het biedt een directe en laagdrempelige manier om LHBTIQ+-ers ondersteuning te bieden. De zichtbaarheid van het telefoonnummer kan de gemeenschap een geruststellend gevoel geven en tegelijkertijd benadrukt de gemeente zich actief in te zetten voor de veiligheidsbeleving van LHBTIQ+-ers en andere kwetsbare doelgroepen.

De uitvoering van het telefoonnummer vergt de volgende stappen: een geschikte plaats voor een bord met het telefoonnummer beschikbaar stellen. Hierbij moet rekening gehouden worden met de duurzaamheid van het bord. Het bord komt in de openbare ruimte te hangen, dus moet het bord weerbaar zijn tegen verschillende weersomstandigheden en goed vastzitten om diefstal of vernieling. Zorg ervoor dat het bord zichtbaar en toegankelijk is voor iedereen. Het is belangrijk dat er duidelijkheid wordt gecreëerd over het feit dat het telefoonnummer symbool staat voor inclusie en dat het toegankelijk is voor iedereen die zich onveilig voelt.

Daarnaast is het van belang in gesprek te gaan met de politie-eenheid Roze in Blauw om ze op de hoogte te stellen van de aanbevelingen en in overleg de mogelijkheden bespreken.

Met deze aanbevelingen hoopt de onderzoeker de Gemeente Leiden genoeg handvatten gegeven te hebben om de veiligheidsbeleving van LHBTIQ+-ers te verhogen.

8. Literatuurlijst

- Akkermans, M., Kloosterman, R., Moons, E., Reep, C., & Tummers-van der Aa, M. (2022, 3 mei). *Veiligheidsmonitor 2021*. CBS.
- Baarda, D. B., Bakker, E., Boullart, A., Julsing, M., Fischer, T., Peters, V., & Van Der Velden, T. (2018). *Basisboek kwalitatief onderzoek: handleiding voor het opzetten en uitvoeren van kwalitatief onderzoek*. Noordhoff Uitgevers.
- Boeije, H., & Bleijenbergh, I. L. (2019). *Analyseren in kwalitatief onderzoek: denken en doen*. Boom uitgevers.
- Boss, E. M., & Felten, H. (2021). Handreiking LHBTI-emancipatie: Feiten en cijfers op een rij. Movisie. Geraadpleegd op 7 maart 2023, van <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/2023-01/Handreiking%20lhbti%2B%20Feiten%20en%20cijfers%20-%202022.pdf>
- Braun, V. & Clarke V. (2006) Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), pp. 77-101. DOI: 10.1191/1478088706qp063oa
- COC Nederland. (2022, 18 juli). *Over ons*. Geraadpleegd op 26 maart 2023, van <https://www.coc.nl/over-ons>
- De Laet, S. (2023, 3 januari). *Homostel loopt hand in hand en wordt door groep tegen de grond geslagen*. Omroep Brabant. Geraadpleegd op 26 mei 2023, van <https://www.omroepbrabant.nl/nieuws/4204976/homostel-loopt-hand-in-hand-en-wordt-door-groep-tegen-de-grond-geslagen>
- Doty, N. D., Willoughby, B. J., Lindahl, K. M., & Malik, N. M. (2010). Sexuality Related Social Support Among Lesbian, Gay, and Bisexual Youth. *Journal of Youth and Adolescence*, 39(10), 1134–1147. <https://doi.org/10.1007/s10964-010-9566-x>
- Faun, H., Bouwma, S., De Weerd, E., Van Oeveren, L., Steenwijk, J., & Van de Nes, D. (2022). *Regenboogsteden 2019-2022: Evaluatie van activiteiten en opbrengsten in het kader van de Regenboogaanpak*. Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Panteia.
- Felten, H., & Meijsen, E. (2015). Eenzaamheid onder LHBT's: Feiten, cijfers en aanpak. In *Movisie*. Movisie. Geraadpleegd op 27 maart 2023, van <https://www.movisie.nl/sites/movisie.nl/files/publication-attachment/Handreiking-LHBT-eezaamheid%20%5BMOV-7732879-1.1%5D.pdf>
- Gabriel, U., & Greve, W. (2003). The Psychology of Fear of Crime. Conceptual and Methodological Perspectives. *British Journal of Criminology*, 43(3), 600–614. <https://doi.org/10.1093/bjc/azg600>
- Gemeente Leiden. (2022, 5 juli). *Wijken in Leiden*. Geraadpleegd op 23 mei 2023, van <https://gemeente.leiden.nl/inwoners-en-ondernemers/wonen-en-bouwen/wijken-in-leiden/>
- Gemeente 's-Hertogenbosch. (2020). Monitor Veilig Uitgaan 2020. *Monitor Veilig Uitgaan*, 1–30. [https://Downloads/Monitor_veilig_uitgaan_2019_def%20\(1\).pdf](https://Downloads/Monitor_veilig_uitgaan_2019_def%20(1).pdf)
- Michon, L., Boers, J., & De Wilde, S. (2017). Behoeften van lhbti slachtoffers na een ernstig delict. In *Onderzoek, Informatie & Statistiek*. Gemeente Amsterdam. Geraadpleegd op 27 maart 2023, van [https://Downloads/2018_behoeften_lhbti_slachtoffers_d9a5ae26e3%20\(2\).pdf](https://Downloads/2018_behoeften_lhbti_slachtoffers_d9a5ae26e3%20(2).pdf)

- NOS Nieuws. (2023, 9 april). *Medewerkers Groningse dragshowbar mishandeld: "Het was erg surrealistisch"*. Geraadpleegd op 26 mei 2023, van <https://nos.nl/artikel/2470819-medewerkers-groningse-dragshowbar-mishandeld-het-was-erg-surrealistisch>
- Pleysier, S. (2011). Over objectieve en subjectieve onveiligheid: En de (on)zin van het rationaliteitsdebat. *Tijdschrift voor veiligheid*, 10(4), 24–40. http://grenscriminaliteit.wdfiles.com/local--files/joey-max/Over_objectieve_en_subjectieve_onveiligheid.pdf
- RTL Nieuws. (2023, 7 mei). *Regenboogvlag van lhbt-vereniging Delft verbrand: We zijn boos en geschrokken*. Geraadpleegd op 26 mei 2023, van <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/nederland/artikel/5382721/regenboogvlag-lhbt-vereniging-delft-verbrand>
- Scharwächter, V. & Benders, L. (2023, februari 23). *Een perfecte risicoanalyse voor je opdrachtgever*. Scribbr. Geraadpleegd op 26 maart 2023, van <https://www.scribbr.nl/modellen/risicoanalyse/>
- Shilo, G., & Savaya, R. (2011). Effects of Family and Friend Support on LGB Youths' Mental Health and Sexual Orientation Milestones. *Family Relations*, 60(3), 318–330. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3729.2011.00648.x>
- Snapp, S. D., Watson, R. J., Russell, S. J., Diaz, R., & Ryan, C. (2015). Social Support Networks for LGBT Young Adults: Low Cost Strategies for Positive Adjustment. *Family Relations*, 64(3), 420–430. <https://doi.org/10.1111/fare.12124>
- Universiteit van Amsterdam. (2023, 21 februari). *Informed consent*. Geraadpleegd op 24 mei 2023, van <https://rdm.uva.nl/plannen/informed-consent/informed-consent.html#:~:text=let%20je%20op%3F,Toestemming,eventuele%20gevolgen%20van%20deelnamen%20zijn.>
- Vansteelandt, D. (2016). *DE INVLOED VAN SOCIALE ONDERSTEUNING DOOR FAMILIE EN VRIENDEN OP ZICHTBAARHEIDSMANAGEMENT BIJ HOMOSEXUELE JONGEREN: EEN BELEVINGSONDERZOEK* [Masterscriptie]. Universiteit Gent.
- Van Noordenburg, C. (2022, 13 december). *Veilig Uitgaansgebied*. Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid. Geraadpleegd op 27 maart 2023, van <https://hetccv.nl/onderwerpen/veilig-uitgaansgebied/>
- Van Der Meij, C. (2020, 1 augustus). *Leiden is een regenboogstad en dit betekent het*. Indebuurt. Geraadpleegd op 24 maart 2023, van <https://indebuurt.nl/leiden/gemeente/leiden-is-een-regenboogstad-en-dit-betekent-het~92600/>
- Vincke, J., & Van Heeringen, K. (2002). Confidant support and the mental wellbeing of lesbian and gay young adults: a longitudinal analysis. *Journal of Community and Applied Social Psychology*, 12(3), 181–193. <https://doi.org/10.1002/casp.671>

Bijlagen

Bijlage 1: Topiclijst interviews

Topics gebaseerd op onderzoeksvragen	Topics uit de literatuur	Vragen
Begrippen	Veiligheid Uitgaan	- Seksuele voorkeur - Wat is uitgaan - Wat is veiligheid
Hoe veilig voel je je rondom de uitgaansgelegenheden in Leiden?		- Waar ga je uit - Wat is veiligheid (indien nog niet gevraagd) - Wanneer voel je je wel veilig - Wanneer niet - Waarom - Situaties - Plekken
Welke factoren hebben volgens jou invloed op je veiligheidsbeleving?	- Sociale steun - Sociale acceptatie - Ervaren slachtofferschap - Psychologische hulpmiddelen	- Ervaringen (slachtofferschap) - Sociale omgeving - Sociale acceptatie - Zichtbaarheid - Uitgaansgelegenheden - Openbare ruimte
Hoe zou de veiligheidsbeleving verbeterd kunnen worden volgens jou?		- Wat gaat er goed - Waarom - Zichtbaarheid - Maatregelen - Openbare ruimte

Toestemmingsverklaring deelname onderzoek

(NAAM).....

Verleent zijn/haar/diens toestemming voor de afname van het interview met betrekking tot de veiligheidsbeleving van LHBTIQ+-personen rondom de uitgaangelegenheden in Leiden.

Hierbij verklaar ik dat ik;

- De uitleg over de werkwijze, inhoud en doel van het onderzoek mondeling en schriftelijk heb vernomen en dat ik de mogelijkheid heb gekregen meer informatie te kunnen verkrijgen;
- Vrijwillig wil deelnemen aan het onderzoek;
- Op de hoogte ben dat het gesprek opgenomen wordt en dat dit uitsluitend voor dit onderzoek gebruikt wordt;
- Toestemming aan de onderzoeker geef de resultaten op anonieme wijze te verwerken en rapporteren;
- De mogelijkheid heb om mijn deelname aan dit onderzoek op ieder moment stop te zetten zonder negatief effect en dat er na terugtrekking van de toestemming geen gegevens meer verwerkt zullen worden vanaf het moment dat de toestemming is teruggetrokken.

Gelezen en goedgekeurd,

Plaats en datum

.....

Naam + handtekening van de deelnemer

.....

Plaats en datum

.....

Naam + handtekening van de onderzoeker

.....

Hartelijk bedankt voor je medewerking!

Vriendelijke groeten,

Lisanne van Soldt (zij/haar)

Bijlage 3: Oproep respondenten Instagram en Facebook

Bijlage 4: Enquête verzonden via WhatsApp

Onderzoek over de veiligheidsbeleving van LHBTIQ+ers rondom uitgaansgelegenheden in Leiden

Via dit formulier kan je aangeven of je mee wil doen met een één-op-één interview over jouw veiligheidsbeleving rondom uitgaansgelegenheden in Leiden. Met je gegevens wordt ten alle tijden zorgvuldig omgegaan.

Belangrijk om te weten: Het interview wordt opgenomen en geanonimiseerd. Als je deelneemt mag je op ieder gewenst moment stoppen en dan worden jouw gegevens niet gebruikt. Met dit onderzoek wil ik meer inzicht krijgen in de ervaringen, meningen en ideeën van LHBTIQ+ personen over de volgende hoofdonderwerpen:

1. Hoe veilig voel jij je als LHBTIQ+-er rondom uitgaansgelegenheden in Leiden?
2. Welke factoren denk jij dat invloed hebben op je veiligheidsbeleving?
3. Hoe denk je dat de veiligheidsbeleving rondom de uitgaansgelegenheden in Leiden verbeterd kan worden?

* 1. Wil jij meedoen met een interview?

- ☐ 1. Ja, ik sta er voor open en doe graag mee!
- ☐ 3. Ik wil meedoen, maar voordat ik meedoe wil ik graag meer informatie
- ☐ 4. Ja, ik wil meedoen, maar het liefst online
- ☐ 5. Liever niet

2. Als je hebt aangegeven mee te willen doen, kun je hier je naam, e-mailadres en/of telefoonnummer achterlaten.

3. Bedankt voor je tijd! Eventuele opmerkingen of vragen kun je hier nog achterlaten.

Bijlage 5: Ontwerp pinnetje

